

preveč na svojih prededov trud in delo zanašajoči Istrijan k pridnemu izrejevanju mladih oljčnih dreves zopet in zopet opominjan od verlih, za blagostan svoje domovine vnetih mož! Ali bi morebiti ne bilo dobro in koristno, da bi „Novice“ razjasnile ob kratkem, kakor so od mnogih drugih dreves že učinile, izgojo in pri obdelovanju potrebno skerb do oljke? *)

Vinska terta, druga krepka podpora Istrijana, razun enega dela Čičarije, kjer se ne nahaja, je po nekterih krajih, kakor smo se sami, žalibog še preveč prepričali, k veliki žalosti siromaških ljudi grozno posahnila pretekle leta, posebno stara loza. Ni drugega početi, kakor serčno in neprestojno mladega tersja saditi, ako se hoče saj zanamcom silna nadloga od vseh strani odverniti in jim pokazati, da mu je potreba delati in se truditi, kdor hoče jesti.

Eno slabo leto za drugim, ena nadloga za drugo bi imela vendar enkrat ljudi predramiti, da bi se lotili od kraja, po izgledu drugih dežel, neprecenljive sadjoreje vsake verste, in ne bi v nemar puščali murvinih dreves za svilode, katerih gojenje se, po lastnih naših malih skušnjah v Susnjevi, v Momjanu že pred 7 leti, s potrebno pazljivostjo povsod še zadosti sponaša. Oj! koliko neobdelanih krajev, zapuščenih in zanemarjenih tratin ne stoji semtertje po Istri, ktere bi, s sadunosnim drevjem zasajene, marsikteremu iz njegovega slabega stana, saj od ene strani, pomagale!

Naj potožim še o nekterih družih napakah.

Ne vé se ceniti, ne dobro hraniti gnoj — véliki kmetijski zaklad; po vseh potih ga vidiš raztresenega od živine in od l—; ne vé se za stranišča! Koliko se ga ne zgubi po taki nemarnosti, ki bi gotov dobiček donašal kmetijstvu! „Brate, jej in pij, dokler imaš, potlej pa križ čez usta“, — to, to je gospodarstvo mnogih in mnogih, in odtod pride še več nepričakovanih zadreg pozimi in poleti, mermranje in tožba, da je Bog Istro pozabil.

Da ne govorim še naprej, le samo rečem: Vsakdanje marljivost, red v vseh rečeh, modro varčnost (šparanje) ob času obilnosti, skerbno rejo oljkinih, murvinih, vsake verste sadunosnih dreves, nasadbo silno potrebnih mladih tert, pridnišo živinorejo, skerb za dober in obilen gnoj, dobrovoljno pošiljanje otrok v šolo in k navku, pri vsem pa še zaupanje v milega Boga: to, to ti priporočam, dragi brate Istrijan, in brez dvombe se bo tvoj joh sčasoma spremenil v zadovoljnost in veselje, tvoj stan v boljši stan!

Da bi pač veljavni možje, kateri morejo k napredovanju te dežele kaj pripomoči, dobro prevdarili in premislili ta rodoljubni glas upijočega res vsili in potrebi; naj bi pa to resnico ne le samo v srcih občutili, temuč z besedo, z izgledom in delom pokazali, da ta glasna želja ni padla na terdo skalo, ampak v dobro, rodovitno zemljo! Vsak začetek je težek, pa je toliko sladkeji konec. Sajovec Jakob.

Ozir v stare čase.

Nar starejša osvečava.

Dan današnji se mnogo od osvečav govori in dostikrat popise krasnih osvečav po časopisih beremo. Naj omenimo tudi najstarejšo in največjo osvečavo. Herodot, slavni otac povestnice, nam pripoveduje od neke sjajne osvečave pri Egipčanih, ktera sega brez dvoma v najstarejšo dobo. Na praznik „osvetljevanja“, pravi on, so Egipčani pod nebom po polji in okoli hiš brezštevila svetilnic prižigali. Kdor pa se ni mogel osvečave, ktero so nekemu bogu darovali, na polji vdeležiti, je praznoval to noč s svojo družino doma in je tudi svetilnice po izbah prižigal, in tako se je godilo po vsi egiptovski deželi. — Lahko si mislimo, kako čudno velika je mogla ta osvečava biti,

*) Prav rade, ako nam kak skušen oljkorejec pošlje kratek pa dober produkt. Skusite, da ga dobimo! Vred.

ker se je po vsi dolini dolgega Nila od slapovja do srednjega morja razširjala! Spomnimo se še tudi mnogih mest po egiptovski deželi, po katerih je silo veliko prebivavcev živelo, in lahko bomo zapopadli veličansko osvečavo!

Povestice.

Slutnja.

(Konec.)

Ko hišna gospodinja govor svoj sklene, stari Babosek, kateri je službo „štodvohtmeštra“ opravljal, udari na boben, in to je bilo znamenje, da se začne volitva župana.

Vse je na trato proti „roteži“ gibalo, malo in veliko. Starašina Vajda prinesejo vrečo orehov, in otroci so od veselja skakali, ko so orehe čuli regetati. Ko štiri ura odbije, stari župan Verzala stopijo na mizo in začnejo tako govoriti:

„Bratje Varoščani! Ker so tri leta minule in ž njimi moja oblast, Vas ne bodem več vladal. Vsem, kateri so me radi imeli, hvala lepa — kateri pa so me čertili, odpuščam vse! Terpel sem več kakor stari Mrkuš, kateri je bil tadaj župan, ko je Bonaparte v Verbovcu tabor imel, in so mu Verbovčani mogli vsaki dan jelena vloviti. Nadelal sem cesto po varošu in na njo zvoziti dal pet vozov perstí; od lončarja sem iz svojega kupil cel voz potertih loncov (piskrov) in pekev, s kterimi sem cesto poflajštral, rotež sem s svojo slamo pokril, pet sežnjev derv prišparal, ki smo jih inda šolniku davali; pri varoškem mlinu sem popravil dve lopati, in za mezgo, ktero sem iz stare breze nacedil, sim v kaso spravil svetlo desetico. Hvala bodi Bogu in sreča varošu, da bi se zmiraj povečoval na vseh koncih!“

Starašina Vajda sedaj stopijo na klop in govorijo takole: „Bratje Varoščani! Dobro veste, da naš varoš ima tri konce, in da od nekda si po svoji mōti župana voli. Tri možove Vam imenujem, kakor jih odborniki vsakega konca priporočujejo: V doljnem koncu Rapočevega Marka, v gornjem koncu Zaplatovega Štefana, v osredku pa Borljakovega Vanča. Tukaj so trije čebri. Kdor je za Rapoča, naj verže v čeber z brezovimi obroči svoj oreh; kdor pa za Zaplata, v čeber z leskovimi obroči; kdor pa za Borljaka v čeber, ki ima samo tri obroče.“

Vreča orehov se izsiplje in začelo je po Verbovcu rožljati, kakor da bi toča šla.

Ko je vsaki svoj oreh vergel, stari Babosek zabobnja in starašina Vajda preštejejo orehe, in glejte: Rapočev Marko so dobili največ orehov. Hitro jih varočani primejo, na mizo posadijo, in mizo visoko deržeči jih po trati nosijo kričajoči „Živio, Živio, Živio naš poštovani župan Marko!“

Orehe varoški pisar v vrečo nazaj siplje, stopi na staro verbačo in vse med otroke raztrosi. Bilo je terganje in suvanje kakor pri izselitvi iz stare Troje.

Župana Marka peljajo na rotež in tam mu pisano žeslo dajo v znamenje vladarske oblasti in pa ključce izročijo od varoške kase in škrinj, v kterih so bile pisma varoške hranjene.

Po tem je bila večerja pri Rapočevih in varoški godci, eden dudar, eden basičar, eden žveglar in eden trobentar so novemu županu zdravico zagodli. Bili so veseli do bele zore, nekteri so ostali še drugi dan celó do mraka.

Tudi oče Benko zlo veseli, da je njihov bratanec slaven župan, in v veselji so pozabili na dom. Že se je začelo mračiti. Mati Gera rečejo: „ljubi mož, idiva domú; jaz nimam ne mira ne pokoja.“ „Pa kamo hočeta iti — rečejo županja — ali ne vidite, kako se meglí; še bi vaji kje dež utegnil na potu dobiti.“ Vendar mati Gera se ne dajo ustaviti, in slednjič se tudi oče Benko na pot spra-